

λεμος· οί κλίθανοι καταπλημμυρούσιν ὁ-
θωμανῶν καὶ ὀθωμανίδων λαμβανόντων
καὶ λαμβανουσῶν τὰ ἐξαίσια καὶ ποι-
κίλα ἐκεῖνα ἐρώματα, ὧν τὸ εὐώδες
καὶ ἡ κνίσσα καὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς τὴν
ᾠρῆν δύνανται νὰ κινήσωσι.

Ὁ Ῥεμεζάν-χαλβᾶς, ὁ Πιρίντο-χαλβᾶς,
γλύκυσμα ἂν ὄχι διὰ θεοῦ, ἀλλὰ τουλά-
χιστον δι' ἡμιθέους, ὁ παχυλὸς μπακλα-
βᾶς—δὲν ἠξέσρω τί ὑποφέρει ὁ ἀνα-
γνώστης τὴν στιγμὴν ταύτην, ἀλλ' ἐμοῦ
ἡ ὀρεξις ἐκεντήθη λίαν, καὶ διὰ τοῦτο
τελείδω μὲ ἐν κ.τ.λ.—φέρονται θερμοὶ
καὶ νωποὶ εἰς τὰς οἰκίας.

Τὰ φῶτα μετ' ὀλίγον ἀνάπτονται, ἡ
μαρμαρυγὴ τῶν λυχνιῶν τῶν μιναρέδων
σελαγιζοῦσα ἐκ τοῦ ὕψους αὐτῶν φω-
τίζει διὰ τῆς θαμβῆς καὶ ἐρυθρᾶς αἵ-
γλης τὰς ὁδοὺς, αἵτινες μετ' ὀλίγον γέ-
μουσι διαβχτῶν, Τούρκων, Χριστιανῶν,
Ἑβραίων, παντὸς γένους καὶ φύλου, πά-
σις τάξεως καὶ ηλικίας.

Ἐκάστη νύξ τοῦ μηνὸς τούτου ἐν Τουρ-
κίᾳ εἶναι ὥς τις ἑορτὴ καὶ φωτοχυσία.

Β'.

Νύκτα τινὰ, μετοῦντος τοῦ μηνὸς Ῥε-
μεζάν, συμπεσόντος δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς
τοῦ ἡμετέρου Νοεμβρίου, νέος τις εἰκο-
σαετὴς περίπου κατήρχετο τὴν πρὸς τὸν
ποταμὸν φέρουσαν μεγάλην ὁδὸν μόνος,
διασκεδάζων καὶ βλέπων τὴν κίνησιν τῶν
ἀνθρώπων, ἀνερχομένων καὶ κατερχομέ-
νων, καὶ ῥίπτων ἐνίοτε βλέμματά τινα
λίαν περιέργα εἰς τὰ πωλοῦντα τὰ γλυ-
κύσματα τοῦ Ῥεμεζάν ἐργαστήρια, βοί-
θοντα τὴν ὥραν ἐκείνην ἀγοραστῶν, ἰ-
δίως ὀθωμανίδων, προμηθευομένων τοι-
αῦτα διὰ τὰ μένοντα οἴκοι τέκνα των.

Τὸ ὠρολόγιον τῆς πόλεως μόλις πρὸ
ὀλίγου εἶχε σηράνῃ τὴν τρίτην μετὰ τὴν
δύσιν τοῦ ἡλίου—μεταχειριζόμεθα τὸ εἰς
Τουρκίαν ἐν χρήσει ὠρολόγιον, ἐπειδὴ τὸ
μέλλον ν' ἀνελιχθῇ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν
τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν δράμα ἔχει
χώραν ἐν Τουρκίᾳ—τὴν ἐνάτην δηλαδὴ
περίπου τῆς νυκτὸς καθ' ἡμᾶς.

Μετ' ὀλίγον ὁ νέος ἡμῶν κατήλθε μέ-
χρι τῆς γεφύρας, διήλθεν αὐτὴν κατὰ
μῆκος, ἰστάμενος ἐνίοτε παρὰ τὰς κιγ-
κλίδας αὐτῆς, ἐφθασεν εἰς τὸν ἄλλον
βραχίονα τοῦ ποταμοῦ, διχαζομένου ὑπὸ
τινῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ νησιδρίων, ἐφ'
ᾧ ὑπάρχουσι κῆποι, καὶ πάλιν ἐξώθεν
τῆς πόλεως ἐνουμένου, κατήλθε διὰ κλί-
μακος φερούσης εἰς ἐν τῶν νησιδρίων
τούτων καὶ ἐλθὼν ἐκάθησεν ἐν γινι καφ-
φερείῳ, ὠκοδομημένῳ ὑπὸ μίαν τῶν σῶν
τῆς γεφύρας, πλησίον παραθύρου, οὗ χά-
τωθεν ὁ ποταμὸς ῥέει ὀρμητικῶς καὶ
παφλάζων.

Τὰ πάντα ἐν τῷ νέῳ τούτῳ ἐδεί-
κνυν ἀνθρωπὸν θέλοντα νὰ παραδοθῇ εἰς
ῥεμβασμούς. Διατάξας νὰ τῷ φέρωσι καφ-
φέ, ἤναψεν ἐν σιγάρῳ καὶ στηριχθεὶς εἰς
τὸ ἄκρον τοῦ παραθύρου ἐκάπνιζε προσ-
βλέπων τὸν ποταμόν.

(Ἐπετα συνεχίζεται).

ΛΑΜΠΡΟΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Π. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΠΙ 45 ΗΜΕΡΑΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ

ΕΚ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

1874

ΑΘΗΝΑΣ.

(Αὐγούστου 9 ἕως 24 τοῦ ἔτους 1874).

Δ'.

Γαλαξίδιον — Ἰδέα — Παραλία τοῦ
κόλπου κατὰ τὴν σιερᾶν — Παρ-
ρασός — Καστρί — Δελφοὶ — Κιρ-
ραῖον πεδίον — Ὁ πατὴρ Ἰερώνυ-
μος Οἰκονόμος — Συνδιάλεξις θρη-
σκευτικῆς.

Ἐκ Βοστίτης ἀπήραμεν διὰ Γαλα-
ξίδιον ἄλλ' ἀνεμὸς σφοδρὸς ἀντέπνεε

ἐκ τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου ἐτήσιαι πρὸς-
 θόριοις. Ἡ θαλασσοζάλη διεδίδετο καθ'
 ὅλον τὸν κόλπον. Τὸ κύμα ἀγριούμενον
 ὑψοῦτο, ἐχαμήλωνε, διερρηγνύετο εἰς τὰ
 πέριξ τοῦ ἀτμοπλοίου. Ἐτριζον αἱ σα-
 νίδες, ἐσύριζεν ὁ ἄνεμος ἐκ τῶν ὀπῶν,
 ἑξάρτιχ, κατάρτια ἐσίοντο. Ἐπατάγει
 τὸ παραπετάσμα τῆς σκιαδος, ἀνεστρέ-
 φοντο καθήκλι, ἐκλονίζοντο τραπέζια,
 ἀνηρπάζοντο θερινοὶ πῖλοι ἐκ κεφαλῆς.
 Ἐγὼ καὶ ἡ σύζυγος μετὰ συνοδίας τινὸς
 συμπλωτῆρων, μὴ δυνάμενοι νὰ χητα-
 θώμεν εἰς τοὺς κοιτῶνας διὰ τὴν ἀπο-
 φορὰν καὶ τὸν ὑπερβολικὸν καύσωνα,
 σκοτοδινίωντες κατεκείμεθα ἐπὶ τῆς
 κατὰ τὴν πρύμναν σιεπαστῆς τῆς τρα-
 πεζοκλιθούσης τῆς Α'. θέσεως. Ἀλλὰ δεινὴ
 ἡ θέσις μας, ὅτε διὰ τὴν ἀντιπνοὴν τοῦ
 ἀνέμου οἱ ναῦται ἀφῆρσαν τὴν σκιάδα,
 καὶ μᾶς ἐφλεγεν ὁ μεσημβρινὸς ἥλιος,
 καὶ ἔδερνεν ὁ ἄνεμος. ἤρχισαν τὸν ἑμε-
 τὸν αἱ γυναῖκες· ἡ ταλιπώρος Τερέζα,
 πάντοτε ὑποφέρουσα εἰς ταξιδία, δὲν
 ἠδύνετο ν' ἀντέχῃ εἰς ἐκείνην τὴν θαλα-
 σσοζάλην. Ἐχλώμωσεν, ὠχρίασεν, ψυχρὸς
 ἰδρῶς κατέρβρεε τοῦ μετώπου. Ἐμετὼν
 ὀρμητικὸν ἐποίει εἰς τὴν σταγγίνην ἑμε-
 τολεκάνην· οὐδὲν ἀντίδοτον ἢ τὸ κατα-
 στέλλον ποσχύτην ὀρμήν. Τὰ νεῦρά της
 ἐκλονίζοντο, ἐσχάτη δὲ ἀδυντμία ἐξήμ-
 βλυνε τὴν ἰσχὺν τῆς κινήσεως. Μόνοι
 αἱ Ἀγγλίδες ὡς ἡρώιδες τρικυμιῶν τοῦ
 πετρὸς ὠκεανοῦ, περισφρόνουν τὴν θα-
 λασσοζάλην τοῦ κόλπου. Συγκινηθεῖσαι
 εἰς τοιαύτην κατάστασιν τῆς Τερέζας,
 περιεπτραιοῦντο αὐτὴν, μετέφερον χειρο-
 κρατοῦσαι εἰς τὸ κυκλικὸν ἀναπαυτήριον.
 Εἰσεπλεύσαμεν εἰς τὸν Κρισσαῖον κόλπον
 ἢ τῶν Σαλώνων, καὶ ἐπιάσαμεν εἰς Γα-
 λαξειδίον. Αἱ πλησιάσασαι λέμβοι, αἱ
 φέρουσαι εἰς τὸ ἀτμίπλοιοι μεγάλας
 συνοδίας ἐπιβατῶν Γαλαξειδιωτῶν, ἐκιν-
 δύνεον εἰς τὰ κύματα. Σχοινία ἔρριψαν
 εἰς αὐτάς νὰ βοηθηθῶσι καὶ πρᾶσσυρ-
 θῶσι. Μὲ κόπον πολλὸν ἀνήλθον. Τὰ πρὸς
 τὸν ὄρμον Γαλαξειδίου ἠραγμένα κηρά-
 ρια καὶ πλοῖα ἐσαλεύοντο. Δὲν με συ-
 νεχώρει ἡ θαλασσοζάλη νὰ παρατηρήσω

τι ἐκ τῶν πέριξ ἢ ἀναμνησθῶ τι
 μεσαιωνικὸν ἢ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστά-
 σεως, ὅτε ὁ Τουρκικὸς στόλος εἰσπλεύ-
 σας κατέκαυσε τὸ Γαλαξειδίον συλλαβῶν
 καὶ πλοῖα καὶ τὰ Κεφαλληνιακὰ Φωκὰ
 καὶ Κουβαρὰ, καὶ τοὺς ναύτας ἅπαντας
 ἐκρέμασεν ἀπὸ τὰ κατάρτια. Ὀλίγα λε-
 πτὰ ἔμεινε τὸ ἀτμόπλοιοι, καὶ εὐθὺς
 ἐκίνησε νὰ προσορμίσῃ εἰς τὴν Ἰτέαν
 ἢ Σικιάν, τὸ ἐνδομυχώτερον τοῦ Κρισσαίου
 κόλπου. Ὁ ἐνταῦθα λιμὴν, ἀποκλειόμε-
 νος ἀπὸ τὰς ἀντιπνοὰς τῶν βορειοδυτι-
 κῶν ἐτησιῶν, ἀσφάλειαν καὶ ἀνάπυσιν
 προσέφερεν. Ἠγκυροβολήσαμεν περὶ τὰς
 ἡ μεσημβρινάς. Ἐπειδὴ δὲ κατεκείμεν
 ἔως τότε ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ
 ἔκλειπα τοὺς ὀφθαλμούς διὰ τὴν σκο-
 τοδιναίαν, ἐσηκώθην ὄρθιος, καὶ περιειρ-
 γαζόμεν τὰ πέριξ.

Ὅσον πρασινόχλος, δεινδρόφυτος καὶ
 τερπνὴ ἡ Πελοποννησιακὴ παραθαλασσία
 τοῦ κόλπου, τοσοῦτον ξηρὰ, ἀγρία καὶ
 ἄχαρις ἡ ἀτέναντι τῆς Στερεᾶς. Τὰ πλά-
 για Λοκρίδος, Φωκίδος καὶ Μεγαρίδος
 ἄγρονα πλησιάζουσι τὴν θάλασσαν. Σπο-
 ράδην χωράφια τινὰ ἔβλεπον κυτριζόντα,
 καὶ ἐλαιῶνας τινὰς περὶ χαράδας καὶ
 κατωφερείας. Ποῦ οἱ μνημονεύμενοι ὑπὸ
 Στράβωνος λειμῶνες; ποῦ τὰ κατάσκια
 δάση; ποῦ αἱ ἀμπελόφυτοι ὑπώρειαι
 καὶ τὰ συναφῇ ἱερὰ ἄλση τοῦ ἱεροπρε-
 ποῦς Παρνασσοῦ καὶ Ἐλικῶνος; Ποῦ τὰ
 καρποφόρα χωρία θεισμάτων καὶ βο-
 σκῶν, αἱ κατὰ τὰ ἀνατολικά τῶν ὄρεων
 ποτιζόμεναι πεδιάδες ὑπὸ τοῦ Κιφιστοῦ·
 οἱ ἐλαιῶνες τῆς ἀρχαίας Τιθωρείας· οἱ
 ἀμπελῶνες τῆς Ἀμβρόσσου· ὁ παρ' αὐ-
 τῇ θάλλων θαμνώδης σχοῖνος ὁ παράγων
 τὸν κόκκον, δι' οὗ ἔβαπτον κόκκινα τὰ
 ἔρια οἱ ἀρχατοὶ ὑφαντουργοὶ ὡς λέγει
 ὁ Πausanias; Ἀγρίαι καὶ πετρώδεις καὶ
 ἀδένδρους κορυφαὶ καὶ κατωφερείας Παρ-
 νασσοῦ, Ἐλικῶνος, Κιθαιρῶνος μοὶ εἰδεί-
 κνουν ὁ συμπλωτὴρ καθηγητὴς Ἀθανά-
 σιος Παπιγεωργίου, εἰδύμων τῶν μερῶν
 ἐκείνων, ὡς ἐκείθεν καταγόμενος. Οὐδε-
 μία τῶν εἰκασιν ἀριθμουμένων πόλεων
 τῆς Φωκίδος ὑπὸ Στράβωνος καὶ Παυ-

ανίου διασώζεται. Μικρόν ἐπίνειον τῆς
 ἑξέως (Συκιᾶς) μὲ ὀλίγα τινὰ στεγάσματα
 ἄλλον ἢ οἰκήματα εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν.
 Μόνον ἐπιφαίνονται ἄθλια οἰκήματα τοῦ
 ἡρώδου Χρυστοῦ, κατέχοντος τὰ θεμέλια
 αὐτῶν ἀρχαίας Κρίστης. Καλύβει τοῦ χω-
 ρίου Καστρί κατέλαβον νῦν τὰς μεγα-
 λυπρεπεῖς οἰκοδομὰς καὶ ἱερὰ τεμένη τῶν
 ἀρχαίων Δελφῶν, πόλεως ἐχούσης περι-
 ῖν 6 σταδίων. Τὰ ἐκ τῶν σεισμῶν
 κατασθέντα ὀλίγα θεμέλια τοῦ ναοῦ τοῦ
 Ἀπόλλωνος καὶ ἐρείπια τειχῶν ἀνυψοῦσιν
 ὀλίγον τὴν ἐπ' αὐτῶν οἰκοδομηθεῖσαν
 μὲν μὴν τῆς Ὑπεραγίας συνισταμέ-
 νῃ ἐξ ἐνὸς ἐκκλησιδίου καὶ οἰκίσκου
 ὅπου ἀναπαύονται οἱ περιηγηταί. Λίθοι
 μόνον, ἐρείπια καὶ ἐπιγραφαὶ τινες δι-
 κτυγεῖσθαι ἀπελευθερώσεις δούλων ἀ-
 παντῶνται ἐκεῖ, ὅπου ἄλλοτε πλούσια
 ἀνθήματα χαλκοῦ, χρυσοῦ, ἀργύρου, μαρ-
 μαροῦ πνιχτάχθεν τῆς εἰδωλολατρεοῦ-
 τος οἰκουμένης ἐπέμποντο πρὸς ἔκφρα-
 σιν ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ θεῖον, εὐγνωμο-
 νίας καὶ φόβου, χαρᾶς καὶ θλίψεως.
 Ἐπὶ μιᾷς ἄκρας τοῦ Κρισσαίου Κόλ-
 που τὸ χωρίον Ξεροπηγάδιον ἐτοποθε-
 τήθη ἀντὶ τῆς παλαιᾶς Κίβρας, ἧς οἱ
 αἰτικοὶ γεωργήσαντες τὸ ἐκ τῆς πό-
 λεως μέγχι τῆς ὑπερείως τοῦ Παρναξ-
 τοῦ ἱερὸν πεδῖον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλ-
 λωνος, ἀφωρίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυό-
 νων ἱερέων, ἐσφάγησαν ὡς ἱερόσυλοι, καὶ
 καταστράφη ἡ πόλις τῶν. Τὸν μέγαν
 ἀφρηισμόν τῆς θρησκομανίας μετεχειρί-
 ζοντο οἱ ἀρχαῖοι θεοβλάβεις ἀπανθρω-
 πότερον τοῦ νεωτέρου Πικτικοῦ, διότι
 μόνον ὁ Χριστιανισμὸς ἐπιεικέστερος εἰς
 ἀνθρωπίνους τοῦ παραβάτου, τοσοῦτον ἀν-
 τιστεθέστερος καὶ καταστρεπτικώτερος ὁ
 τοῦ θεομανοῦς εἰδωλολατρείας. Συνέτεινε
 οὖν εἰς τοῦτο καὶ ἡ πλείων εὐπιστία
 καὶ ἡ θεοβλάβεια τοῦ εἰδωλολάτρου.
 Τὸ παρὰ πόδας τοῦ Παρναξοῦ ἱερὸν
 τῶν Δελφῶν εἶχε πλείονας θησαυροὺς
 καὶ ἀφιερώματα, ἢ ὁ τὴν σήμερον νῆδος
 τῆς Ὑπεραγίας τοῦ Λωρέτου ἐν Ἰταλίᾳ.
 ἐν τούτῳ διασώζεται ἡ οἰκία, ὅπου ἡ
 ἀναγία κατῴκει ἐν Ναζαρέτ, ὁ γὰρ

ζουσα τὸ νήπιον Χριστὸν, καὶ ἡ καυ-
 κία μὲ τὴν ὁποίαν ἐτάζει τὰ νικητὰ του.
 Τὸ οἶκημα κατὰ τὰς μεσαιωνικὰς πα-
 ραδόσεις οἱ ἄγγελοι ἐναερίως ἔφερον ἐκ
 Βηθλεὲμ εἰς Λωρέτον πόλιν ὀλίγον ἀπέ-
 χουσαν τοῦ Ἀγκῶνος, καὶ ἐνθα ἐθησαυ-
 ρίζοντο ἐπὶ πολλοῦ αἰῶνος πλούτη
 Χριστιανῶν αὐτοκρατόρων, βασιλισσῶν,
 πριγκήπων. παπῶν, ἐπισκόπων. Ἀλλ' οὔ-
 τε τὰ ἐν αὐτῷ ἀνεκτίμητα στέμματα
 τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας, οὔτε τὰ
 χρυσὰ καὶ ἀδαμαντοκόλλητα κοσμήματα
 τῶν βασιλισσῶν Ἀυστρίας, Γαλλίας, Ἰσπα-
 νίας καὶ Πορτογαλλίας, οὔτε τὰ πολύ-
 τιμα ἱερὰ σκεύη, δῶρα τῶν πλουσιῶν τῆς
 Εὐρώπης, δύνανται νὰ ἐξισωθῶσι μὲ τοὺς
 θησαυροὺς τοῦ ναοῦ τῶν Δελφῶν, ὅστις
 περιεῖχε μόνον τόσον χρυσίον καὶ ἄργυ-
 ρον, ὅσον δὲν εἶχεν ἅπασα ἡ Ἑλλάς ἐν
 ἀκμῇ. Μόνον οἱ ἐξ μεγάλοι χρυσοὶ κρα-
 τῆρες τοῦ Βασιλέως τῆς Λυδίας Γύγου
 ζυγίζοντες τριάκοντα τάλαντα καὶ αἱ
 117 ἡμίπλινθοι πλάκες ὀλόχρυσοι ζυ-
 γίζουσαι ἐκάστη δύο τάλαντα, ἀναθή-
 ματα τοῦ Κροίσου, δύνανται νὰ μᾶς
 δηλώσωσι τὸ ὑπέροχον τῆς εἰδωλολατρι-
 κῆς ἀφοσιώσεως κατὰ παραβολὴν τῶν
 Χριστιανικῶν ἱλαστηρίων. Διότι, καίτοι
 ὁ μέγας Ναπολέων ἔπραξεν εἰς τὸν θη-
 σαυρὸν τοῦ Λωρέτου, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Γα-
 λάται κατὰ τὴν ἐπὶ Βρέννου ἐπιδρομὴν
 τῶν διαρπάσαντες τὸν ναὸν τῶν Δελ-
 φῶν, ὁ διατωζόμενος μέγχι τοῦ νῦν
 θησαυρὸς ἐν Λωρέτῳ, καὶ τὸν ὁποῖον εἶ-
 δον καὶ ἐγὼ ἐπισκεπτόμενος, δὲν φθά-
 νει ὅτι εἶδεν ὁ Πausanias διασωθέντα
 μετὰ τὴν ἀρπαγὴν ἐν Δελφοῖς.

Ἐνῷ δὲ περιεργαζόμην τὰ περίεξ, καὶ
 παρέβην τὴν εὐλάβειαν τοῦ ἀρχαίου
 πρὸς τὴν τοῦ νεωτέρου, ὁμιλία ἐπὶ τοῦ
 καταστρώματος μοὶ ἐφέλικυσε τὴν προ-
 σοχήν. Ὁ πατὴρ Ἰερώνυμος Οἰκονόμος,
 κατήμενος ἀπέναντι τῆς σκεπαστῆς τῆς
 Α'. θέσεως, περιεκυκλοῦτο ὑπὸ νέων κομ-
 ψῶν καὶ εὐτραπέλων. Κρασίον, δ' ἔπιον
 γευματίσαντες τὰ κρατινὰ πρὸ ὀλίγου,
 ἐνίσχυε τὴν ἐπίδειξιν ἰσχυροῦ πνεύματος
 καὶ σοφίας. Πολὺ δὲ μάλλον ἐπ' αὐτῷ

ἐνηθρύνοντο τὰ δασκαλικά, ὧν πολλοὶ ἐκ τῶν νομῶν καὶ ἐπαρχίων συρρέοντες εἰς τὸ ἀτμόπλοιον διὰ τὰς διακοπὰς, κατεκόσμουν τὴν ὁμήγυριν. Ἐχλεύαζον ἅπαντες τὸν κλῆρον ἱερέα, ὅτι ἀπείχε τῆς κρεωφαγίας διὰ τὴν νηστείαν τοῦ δεκαπενταυγούστου. Ἐπατάγουν ἀκριτομυθοῦντες περὶ χριστιανικῶν δογμάτων καὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ ἐθίμων. Τὴν χριστιανικὴν πίστιν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον οἱ ὀρθολογισταὶ οὗτοι μοδέρνοι νεόσοφοι παρέβαλλον πρὸς μυθολογίας καὶ δαισιδαίμονιας ἀρχαίων θρησκευμάτων. Τὰς ἐκκλησιαστικὰς διαταγὰς πρὸς διατήρησιν ἐγκρατείας, ὑποταγὴν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς δεινοπαθείας καὶ ἐξάσκησιν τῆς Εὐαγγελικῆς ἀρετῆς πρὸς ἀγάπην Θεοῦ καὶ πλησίων, ἔφεγον ὡς τυραννίαν καὶ δεσποτισμὸν ἱεροκρατίας. Τὴν ἐλεημοσύνην καὶ περιποίησιν ἱερῶν μόνων, ἐκκλησιῶν καὶ κληρικῶν ἐξήλεγχον ὡς αἰσχροκέρδειν καὶ πλουτισμὴν φιλαργύρων κτηλογήρων καὶ ἱερωμένων. Τὰς ἱεράς ἀκολουθίας καὶ τελετὰς περιφρόνουν ὡς γελόιας, περιττὰς καὶ ἀνωφελεῖς εἰς τὴν καθ' αὐτὸ λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Τινὲς αὐτῶν καὶ μάλιστα τὰ δασκαλικά, ἐθύμωνον ἢ ἐξεκαρδίζοντο ἀπὸ τὰ γέλοια, θέλοντες νὰ παρκαστήσωσιν ὅσα ἀνέγνωσεν εἰς τὴν Πάπισσαν Ἰωάνναν, ἢ τι ἄλλο ἀνήθικον μυθιστόρημα διότι οἱ τοιοῦτοι μοδέρνοι νεόσοφοι τὴν ἡδυπάθειαν μόνον ποθοῦντες, εἰς τὰ τῆς γαστρὸς καὶ εὐσαρχίας ἐπασχολοῦνται· τὰς δὲ ἱεράς γραφὰς καὶ τὰ βιβλία τῆς χριστιανικῆς διαγωγῆς οὐδέποτε ἀναγινώσκουσιν, ὡς ἀσύμφορα εἰς τὴν φιληδονίαν των.

Συνετῶς καὶ ἡπίως ἀπῆντα ὁ πατὴρ ἱερώνυμος εἰς τὰς χλευαστικὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀντιρρήσεις. Ὡς Θεολόγος διαγνοῦς τὸ ἔξοχον ἀληθείας καὶ εὐεργετικὸν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα τοῦ Θεοῦ λόγου, ἀνεσκεύαζε τὰς μωρολογίας τῶν μοδέρνων ἐκείνων θεοσόφων. Ἀπεδείκνυε πόσον ὁ χριστιανισμὸς ἠθικοποιεῖ τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, εὐτυχεῖ τὸν ἰδιώτην, καταστρέφει τὴν πλεονεξίαν, ἀπομακρύνει τὴν φι-

λοδοξίαν, καταθρύνει τὴν ἀδικίαν, θανατοῖ τὴν ἀγάπην. Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, ἔλεγε, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει. Πότε εὑρετε σεῖς διδάσκοντες τὰ ἑλληνικὰ τῆς εἰδωλολατρείας, τῆς ὁποίας συγγράμματα καὶ συγγραφεῖς ἀναγινώσκετε καὶ τιμᾶτε περισσότερο ἀπὸ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, ἀρχαίον τι εἰδωλὸν σέβεσθε μᾶλλον τοῦ εἰκόνοιο τῆς Θεομήτορος, δεῖξάτέ μου καὶ εὑρετε τὴν εὐαγγελικὴν ἐντολήν, «ἐγὼ ἐμὶς ἐτέρῳ μὴ ποιήτης.» Εἰς ποίαν δασκαλίαν τοῦ Σωκράτους εὑρετε τὴν ἀγγελικὴν ταύτην «εἰ ἀγαθοποιεῖτε ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποῖα ὑμῖν ἔστι; λέγω δὲ ὑμῖν· ἀγαπάτε τοὺς θρούς ὑμῶν», γίνεσθε οἰκτίρμονες καὶ ὁ πατὴρ μου οἰκτίρμων ἔστι». Ἀρχαίας θρησκείας Ζεὺς ὁ πατὴρ θρῶν καὶ θεῶν ἐξωλόθρευε Θεοῦ, καὶ ὁ θρώπου εἰς τὴν θεομηνίαν του. Οἱ δὲ ὁμοῦ τῶν χριστιανῶν πρᾶς καὶ οἰκτιρμῶν περιμένει τὴν μετάνοιαν τοῦ ἀμαρτωλοῦ. «Χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι», βεβαίως ἡ ἀμὼν ἐκκλησία. Εἰς ποίαν ἄλλην θρησκείαν ὑπάρχει τὸ χριστιανικὸν μυστήριον τανοίας καὶ συγκαταλλαγῆς τοῦ πατὸς ἀμαρτωλοῦ μετὸν Θεόν του; Διὰ τί οἱ Ἕλληνόπαιδες οἱ νεοφώτιστοι ἀποστρέφονται εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν σας καταχρήσεις θρησκομανίας παραβάσεις τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος φιλοδόξου ἀρχηγοῦ καὶ ἱερατείου ἐπιδόξων ἐκκλησιῶν; Θέλετε σεῖς τὰ πύσματα ἀλλοτρίου ν' ἀποδιδώνται εἰς ὑμᾶς; Τί σᾶς πταίει ἡ Ἀνατολικὴ ἐκκλησία, ἢ ὁποία ἔσωσε τοῦ Ἕλληνος πνεύματος ἐθνισμόν καὶ πατρίδα, ἔαν Πάππς ἢ ἄλλος ἐτερόθρησκος ἐπεβουλεύθησαν εἰς τὴν εὐαγγελικὴν ἀντίστασιν εἰς πολιτικὰς ἐβλαβερὰς ἐβασάνισαν λαοῦς διὰ θρησκομανίαν πλουτισμόν; Οὐδέποτε ἡ ἰδική μας ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἐσκόπευσε πλουτισμὸν τυράννησεν ὑποκειμένους, ἐπεβουλεύθη σιλεῖς, καθίδρυσε θεοκρατίαν, ὑπέκρινε ἐμφύλιον πόλεμον, ἀντέτεινεν εἰς πόλεμὸν καὶ ἐλευθερίας. Πρῶτα θύματα τοῦ

ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας σας ἔγειναν
 τριάρχης τῆς καὶ οἱ ἱερωμένοι. Πρῶ-
 τῶς ἔβησαν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστά-
 σεως ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς τῆς. Αὐτοὶ ἐ-
 βησαν τὰ πιστόλια καὶ μετὰ τὴν σπά-
 ραν εἰς τὴν χεῖρα, ἐπολέμησαν μετὰ τοὺς
 ἄλλους σας ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος
 ὅπως σὰς ξεσκελασώσωσιν ἀπὸ τῶν Ἀ-
 νων τὰς χεῖρας, ὅπως σὰς κάμωσιν νὰ
 τῶρα εὐτυχεῖς, νὰ τρέχητε εἰς πα-
 τήριμιν καὶ σχολαίαν, νὰ φωτίζησθε
 παρὸν γνώσεων καὶ ἀληθείας, ἀλλ
 ὅπως ζήτε ἡδυπαθῶς, φιλιδόνως, αἰ-
 σθηδῶς, ἐμπαίζοντες Θεὸν καὶ ἀνθρώ-
 πους. Καὶ τότε σεῖς ἐλευθερωμέ-
 ναι τῆς σκλαβίας, τρώγετε, πίνετε,
 κίττεισθε, ἐμφορεῖσθε, πλουτεῖτε, ποῖον
 ἥδιον θέτει ἡ ἐκκλησία εἰς εὐπορίαν
 φωτισμόν σας; Βεβαίως αἱ διαταγαὶ
 τῆς ἐκκλησίας σὰς ἐμποδίζουσι τὴν ἡ-
 πύεσθαι· ἀλλ' ὅποιά τ' ἀποτελέσματα
 εἰς τοιαύτην διαγωγήν; φθορά σω-
 νική, φθορά ψυχική, φθορά κοινωνική.
 ὑπερβολικὴ ἀσωτεία φθείρει σῶμα, πλού-
 τισμὸν καὶ εὐζωίαν ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐη-
 νίᾳ, οὐχὶ ὁμῶς ἀκολασίαν ἐν ἡδυπα-
 θίᾳ καὶ πλεονεξίᾳ ἐν εὐπορίᾳ. Ἐλευ-
 θέρους εἶσαι νὰ διάγῃς ὡς θέλεις, ἀλλὰ
 διάγῃς σεμνῶς, σώφρων, καὶ ὅχι αἰ-
 σθηδῶς πλεονέκτης. Σημαίνει ἡ ἐκκλη-
 σία διὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, χρέος ἔ-
 σθαι νὰ συντρέξῃς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυ-
 ρίου, νὰ συνομιλήσῃς ἡ ψυχὴ σου μετὰ τὸν
 Θεόν, ν' ἀκούσῃς τὰ πρὸς σωτηρίαν
 σου, ὅπως ζήσης εὐτυχῶς εἰς τὸν κόσμον;
 ἀνάκλητος, ἀπείρακτος, οὐδέποτε ὑπο-
 πίπτων εἰς ἀθλιότητας καὶ δυσχερείας
 καὶ ταραχῶδους καὶ φαύλου! Ἰδοὺ τὰ
 ἀποτελέσματα παρουσίας καὶ με-
 τὰ εἰς τὰς θρησκευτικὰς ὁμηγύρεις·
 αἱ οἱ κομποὶ νέοι ἐκεῖνοι, τὰ δασκα-
 λεία, οἱ μοδερνοὶ σοφοὶ φιληθονοῦν-
 τες καὶ γελῶντες, ἀπεσύροντο λέγοντες,
 ὅτι καλόγηρος νὰ τὰ λέγῃς εἰς τὰ γρα-
 μμάτια. Ἡμεῖς δὲν βλέπομεν τὴν ὥραν ποτε
 φθίσωμεν εἰς τὰς κλεινάς Ἀθήνας, ὅ-

που νηστεῖται δὲν γίνονται, καὶ εὐκολα
 οἱ ἄνθρωποι δὲν καλογηρεύονται. Αὐταὶ
 καὶ ἄλλαι συνδιαλέξεις ἐγένοντο μεταξὺ
 τῶν ἐπιβιτῶν, ἕως οὗ ἐπροχώρησεν ἡ νύξ
 καὶ ἕκαστος ἐπορεύθη εἰς τὸν κοιτῶνά
 του. (ἄκολουθεῖ)

ΣΙΕΝΙΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

—Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔχομεν τὴν
 45ην Αὐγούστου.

—Τὸ γνωρίζω.

—Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς
 Θεοτόκου.

—Βέβαια.

—Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τελεῖται
 ἡ συνήθης ἵπποδρομία.

—Ναί.

—Ἀλλὰ μοὶ ἀπαντᾷς εἰς τρόπον...

—Σκέπτομαι.

—Τί σκέπτεσαι;

—Γκίτσο, πρέπει ἐκείνην τὴν ἡμέραν
 νὰ νικήσω.

—Καλῶ.

—Ἦ... .

—Τί ἦ;

—Ἦ ν' ἀναχωρήσω διὰ παντός.

—Αἶ!

—Ἀλλὰ καὶ σὺ μοὶ ἀπαντᾷς...

—Σκέπτομαι καὶ ἐγώ.

—Καὶ σὺ τί σκέπτεσαι;

—Ὅτι πρέπει ν' ἀναφανῇς νικητής.

—Τὸ θέλω.

—Ἄλλως...

—Ἄλλως...

—Ν' ἀναχωρήσης.

—Καὶ μοὶ τὸ λέγεις μετὰ τὴν ἡσυχίαν;

—Ἀκουσόν με, Σκνδρίνε. Ἐγὼ δὲν θέ-
 λω νυμφευθῆ ποτὲ ἕνα ἄνδρον.

—Ἐγὼ ἄνδρος;

—Δὲν τὸ πιστεύω.

—Καὶ λοιπὸν ἂν ἡ τύχη δὲν ἤθελε
 με βοηθήσει, θὰ μ' ἐθεώρεις βεβαίως ἄ-
 νδρον, καὶ θὰ με ἄφινες ν' ἀναχωρή-
 σω ἀτράχως.